

Twitter’da Siyasal Katılım Ölçeği (TSKÖ)¹

Political Participation Scale In Twitter (PPST)

Şakir Güler² - Murat Sezgin³

Başvuru Tarihi: 23.04.2019

Kabul Tarihi: 12.06.2019

Öz

Demokratik sistemin temel yapı taşı olan siyasal katılım davranışı gelişen teknolojiyle birlikte birçok farklı biçimde gerçekleştirilebilmektedir. Sosyal medyada gerçekleştirilen yeni nesil katılım fonksiyonları bu biçimlere örnek gösterilebilir. Gerek kamusal alanın sosyal mecralarda hayat bulması, gerek sosyal platformların sunduğu olanaklar, siyasal katılım davranışı açısından önem taşımaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı Twitter’in sunmuş olduğu siyasal katılım olanaklarını bünyesinde barındıran “Twitter’da Siyasal Katılım Ölçeğini” geliştirmektir. Gerekli bilirkişiler eşliğinde lisansüstü eğitim seviyesine sahip katılımcılar üzerinde çeşitli aşamalar kaydedilerek anket formu oluşturulmuştur. Gerçekleştirilen analizler nihayetinde geliştirilen ölçeğin 5 faktörlü bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Birinci faktörde 6, ikinci, üçüncü ve dördüncü faktörde 4, beşinci faktörde 3 item yer almaktadır. İlgili boyutlar sırasıyla “siyasal ifade”, “politika takip”, “yerel yönetim ve yardım” ve “siyasal tartışmalara katılma” boyutu olarak isimlendirilmiştir. Ölçeğin Cronbach’s Alfa güvenilirlik katsayısı alt boyutlar için sırasıyla 0.92, 0.89, 0.84, 0.83, 0.81’ tür. Ölçeğin geneline dair güvenilirlik katsayısı ise 0.94’tür. Oluşturulan ölçek formu Twitter’da gerçekleştirilen siyasal katılım davranışlarını ölçebilecek niteliktedir. Toplumsal ve siyasal alan için oldukça önem arz eden sosyal medya platformlarında gerçekleştirilen siyasal katılım davranışlarının anlamlandırılabilmesi ve yeni nesil katılım biçimlerinin ortaya koyulması adına geliştirilen ölçeğin önem taşıdığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Siyasal Katılım, Twitter, e-Katılım, Ölçek Geliştirme

¹ Bu çalışma Uşak Üniversitesi İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı Dr. öğrencisi Şakir GÜLER’in "benlik saygısı ve Twitter’da siyasal katılım ilişkisini" konu alan doktora çalışmasından türetilmiştir.

² Uşak Üniversitesi İletişim Bilimleri Anabilim Dalı Dr. Öğrencisi, sakirguler@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2200-3301

³ Uşak Üniversitesi İletişim Fakültesi, murat.sezgin.usak.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2200-3301

Abstract

Political participation behavior, which is the main building block of the democratic system, can be realized in many different ways with the developing technology. The new generation of participation functions in social media are examples of these formats. It is important for the public space to take place in the social media, the opportunities for interaction offered by the social platforms and the political participation behavior. Therefore, the purpose of this study is to develop the Political Participation Scale on Twitter, which incorporates Twitter-specific political participation opportunities. Based on the opinions of the experts on the subject, by taking into consideration the participants with graduate education level, various stages were recorded and a questionnaire form was created. Finally, it was observed that the scale developed has a 5-factor structure. The first factor includes 6 items, the second, third and fourth factors have 4 items and the fifth factor contains 3 items. The sub-dimensions were named as “political expression”, “policy follow-up”, “local government and assistance” and dimension of participation in political discussions, respectively. The Cronbach's alpha reliability coefficient of the scale was 0.92, 0.89, 0.84, 0.83, 0.81, respectively. The reliability coefficient for the overall scale is 0.94. The scale form is able to measure political participation behaviors in Twitter. Political participation behaviors in social media channels are very important for social and political space. For this reason, it is thought that the scale developed is important in order to make sense of political participation behaviors on Twitter and to introduce new generation participation styles.

Keywords: *Social Media, Political Participation, Twitter, e-Participation, Scale Development*

Giriş

Katılma davranışı politik düzlem söz konusu olduğunda iki temel bakış açısı ile yorumlanmaktadır. Bu bakış açılarından ilki siyaset bilimini, devlet bilimi olarak ele aldığından katılma davranışını devlet yönetimine katılma olarak değerlendirmektedir. İkinci bakış açısı ise siyaseti erk bilimi olarak nitelendirdiğinden, yöneten ve yönetilen kesimlerin var olduğu her mecrada, “yönetimin faaliyetlerini etkileme çabalarını” siyasal katılım olarak değerlendirmektedir (Eroğul, 1991, s. 13). Demokrasi ise öz olarak halkın politik katılım gösterdiği faaliyet alanlarından ve halk temeline dayanan yönetim sisteminden oluşmaktadır (Parry, Moyser, Day, 1992, s. 3). Bu bağlamda demokratik temelde siyasal katılım kavramı öz olarak; yönetilenlerin yönetim tarafından alınan kararları meşru bir çerçevede etkileme çabası olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda katılma davranışını yalnızca seçimlerde oy verme eylemi olarak görmek nitekim eksik bir bakış açısı olacaktır, siyasal katılım faaliyeti olağan bir meraktan aktif ve etkili davranış biçimlerine değin uzanan geniş bir yelpazeyi ifade etmektedir (Eroğul, 1991; Kapani, 2009; Uysal, 1984). Öte yandan genel anlamda siyasal katılma davranışı ise; aktif veya pasif bir biçimde, açıktan yahut gizli olarak, zorlamaya ya da gönüllülük esasına dayalı, sözlü-sözsüz biçimlerde bireysel ve kolektif boyutlarda gerçekleştirilebilmektedir (Milbraith'tan akt. Dilber, 2011, s. 10). Lakin demokratik çerçevede kendini gösteren siyasal katılım davranışı, gönüllülük esasına dayanan meşru eylemleri referans almaktadır.

Çağdaş çoğulcu demokrasilerde yurttaşlar, seçimler dışında da farklı örgütsel yapı ve dernekler çatısı altında alternatif katılım faaliyetleri gösterebilmektedir. Liderlerle gerçekleştirilen görüşmeler, organize edilen mitingler bu katılım faaliyetlerine örnek gösterilebilir. Söz konusu davranışların süreklilik arz eden bir yapıda gerçekleştirilmesi siyasal katılım faaliyetinin etkisini artırmaktadır (Dilber, 2011, s. 19). Öte yandan siyasal katılma davranışı yaş, eğitim, meslek, sosyo-ekonomik yapı, tutum ve yönelim gibi birçok faktörden etkilenmektedir (Eroğul, 1999: 110-113; Çukurçayır, 2006, s. 71-72; Galston, 2004, s. 264; Rome ve Hoehstetter, 2010, s. 108-115).

Gelişen teknolojiyle birlikte bahsi geçen katılma eylemleri de dönüşüm sergileyerek, yönetim tarafından alınan kararlar reel dünyanın dışında farklı mecralarda da etkilenmeye çalışılmaktadır. Politik alana aktif olarak dâhil olmak isteyen bireylerin ihtiyaçlarına temsili demokrasinin karşılık verememesi sonucu oluşan boşluk, sosyal medya gibi yeni iletişim araçları ile doldurularak kamuoyu ve hükümet paydaşları arasında karşılıklı etkileşime olanak sağlanmıştır (Meriç, 2014, s. 176). Bu yeni katılım faaliyetleri yurttaşların ve sivil toplum kuruluşlarının bilgi iletişim teknolojileri vasıtasıyla yönetim organlarını etkilemesini ve bu kanallarla politikaya katılımlarını ifade etmesi hasebiyle e-katılım olarak isimlendirilmektedir. Söz konusu e-katılım faaliyetlerinin gerçekleştirilebileceği platformlardan biriside Twitter'dır. Twitter ortaya çıktığı ilk dönemlerden itibaren siyasal konularla özdeşleşen bir platform kimliğine sahip olmuştur. Nitekim 2009 yılında Amerika Birleşik Devletleri Dış İşleri Bakanlığı, İran'daki seçim protestolarını organize etme amacıyla platform yetkililerine rutin bakımları ertelemesi talebinde bulunmuştur (Hermida, 2014, s. 297). Bunun dışında platformun ortaya çıktığı ilk yıllarda Kaliforniya'lı foto muhabiri James Buck'un Mısır seyahati sırasında yanlış bir anlaşılma nedeniyle tutuklanması sonucunda platform üzerinden atmış olduğu "Tutuklandım" tweeti sonrası Amerikalı yetkililer devreye girerek muhabir özgür kalmıştır (Sagolla, 2009, s. xxiv-xxv). İlgili örneklerde de görüldüğü üzere platform, ortaya çıktığı ilk yıllarda dahi politik konularda etkili bir iletişim aracı olarak ön plana çıkmaktadır. Diğer yandan ucuz bir maliyetle kitlelere kolay bir ulaşım sağlaması da Twitter'ı siyasal alan için cazip kılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu mikro-blog yönetilenlerin ve yönetim erklerinin bir arada bulunduğu bir mecraya olması nedeniyle ve sunduğu fırsatların her iki taraf içinde eşit olması nedenleriyle siyasal katılım için elverişli bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda bu mecrada gerçekleştirilen siyasal katılım davranışlarını ele alan bir veri toplama formunun siyasal iletişim ve ilgili yan alanlardaki literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öte yandan literatürde Twitter platformunda gerçekleştirilen siyasal katılım davranışını konu alan bir ölçeğe rastlanmamıştır. Bu nedenle alanyazın taranarak çalışmanın amacına katkı sağlayacağı düşünülen kaynaklardan yararlanılarak ve çeşitli ön çalışmalar gerçekleştirilerek, yeni bir ölçek formu geliştirilmeye çalışılmıştır.

Ölçek Formunun Oluşturulması

Ölçek formu oluşturulmadan önce ilk olarak alanyazındaki materyaller incelenerek çalışmaya kaynak teşkil edebilecek araştırmalar üzerinde durulmuştur. Çalışma konusuyla uygunluk gösteren araştırmalarda yer alan ifadelerden yararlanılarak Twitter platformuna uygun soru

maddeleri oluşturulmuştur (Fennema ve Tillie, 1999; Vitak, Zube, Smock, Carr, Ellison ve Lampe, 2011; Keçe ve Dinç, 2015).

İkinci adımda, politik farkındalığı yüksek katılımcılar arasından sosyal medyayı aktif olarak kullananlarla yapılandırılmamış ve yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmiştir (Türnüklü, 2000, s. 547). Gerçekleştirilen mülakatlarda Twitter platformunda gerçekleşmesi muhtemel siyasal katılım davranışlarını esas alan cevaplar not edilerek, alınan yanıtlar doyuma ulaşmaya değin görüşmeler devam ettirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen yanıtlar betimsel analiz yöntemiyle kodlanmış, ilgili kodlar soru havuzu oluşturulmasında önemli rol oynamıştır. Üçüncü adımdaysa sosyal medya platformları, siyasal katılıma tanıdığı olanaklar açısından irdelenerek uzman dijital medya yetkilileri ile birlikte havuzdaki sorulara düzenlemeler yapılmıştır.

Son adımda, elde edilen taslak formdaki maddelerin anlam ve biçim açısından kontrolü gerçekleştirilerek 39 maddelik anket formu elde edilmiştir. Ankette yer alan itemler, likert-dereceleme tarzı ölçek yaklaşımı baz alınarak dizayn edilmiştir. Yanıt şıklarındaki ifadeler sırasıyla “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “katılmakla katılmama arasındayım”, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” şeklinde 5’li yanıt skalasından inşa edilmiştir.

Katılımcılar

Çalışma verilerinin toplandığı katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Yaş aralığı		
18-24	76	38
25-34	97	48.5
35-44	23	11.5
45-54	4	2
55-64	0	0
Meslek		
Kamu Personeli	55	27.5
Özel Sektör Personeli	53	26.5
Öğrenci	68	34
İşsiz	24	12

200 kişinin katılımıyla deneme formunun analizleri gerçekleştirilmiştir. Bryman ve Cramer (2001) ölçme formu geliştirilen çalışmalarda, madde sayısının beş katı kadar katılımcıya ulaşılması gerektiğini ifade etmektedirler. 39 maddelik taslak form göz önünde bulundurulduğunda 200 kişilik katılımcı araştırma için elverişli olarak değerlendirilmiştir. Katılımcıların (n200) yaş dağılımı; %38’i 18-24 yaş, %48,5’i 25-34 yaş, %11,5’i 35-44 yaş, %2’si ise 45-54 aralığı dilimindedir.

Meslek bağlamında ise %27,5 kamu personeli, %26,5 özel sektör personeli ve %34 öğrenci, %12 ise işsiz olarak bir dağılım söz konusudur. Buradan hareketle öğrenci katılımcıların belirli kesiminin aynı zamanda bir işte çalıştığı görülmektedir.

Formdan Elde Edilen Verilerin İşlenmesi

Araştırmaya geribildirimde bulunan katılımcılardan toplanan cevaplar SPSS 24 paket programı ile işlenmiştir. Maddelere verilen yanıtlar, 1 ile 5 arasında “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “katılmakla katılmama arasındayım”, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” şeklinde kodlanmıştır.

Madde Analizleri

Çalışma dâhilinde madde analizi olarak “Madde-Ölçek Korelasyonuna Dayalı Madde Analizi” ve “Alt-Üst Grup Ortalamaları Farkına Dayalı Madde Analizi” gerçekleştirilmiştir. İlgili analizler uygulanırken döndürme (varimax) safhasında bütünlü uyuşmadığı için atılan ifadeler bu evrede göz önünde bulundurulmamıştır. Çıkarılan itemlerin atılma nedenleri “yapı geçerliliği” bölümünde verilmiştir.

Madde-Ölçek Korelasyonuna Dayalı Madde Analizi

Maddelere özgü puanlar ve formda yer alan maddelerin tümüne ait puanların toplamından oluşan korelasyon katsayıları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Madde-Ölçek Korelasyonuna Dayalı Madde Analizi Sonuçları

Maddeler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
r	,8**	,5**	,6**	,8**	,6**	,8**	,7**	,7**	,6**	,7**	,6**	,5**	,7**
Maddeler	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
r	,8**	,8**	,6**	,7**	,6**	,7**	,7**	,6**	,7**	,7**	,7**	,5**	,6**
Maddeler	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36			
r	,7**	,7**	,7**	,7**	,5**	,8**	,6**	,7**	,8**	,7**			

P< 0.01*

Tablo 2’de sunulduğu üzere, maddelere ait puanlarla, ölçek değeri arasında meydana gelen ilişim katsayıları, .47 (m31) ile .79 (m6) dolaylarında değişmektedir. Elde edilen ilişim katsayıları, 0.01 düzeyinde istatistiki yönden anlamlıdır.

Alt-Üst Grup Ortalamaları Farkına Dayalı Madde Analizi

Ölçekte yer alan maddelere verilen yanıtlara karşılık gelen değerlerin toplanmasıyla ulaşılan puanlar, en büyükten en küçüğe doğru sıralanarak n200 katılımcı içinden en düşük puanlara sahip 54 kişi alt grup en yüksek puanlara sahip 54 kişi de üst grup olarak nitelendirilmiştir. İlgili ayırım nihayetinde, üst gruptan her bir madde için ayrı ayrı elde edilen puanların ortalaması ile alt gruptan elde edilen puanların ortalaması arasında oluşan fark, bağımsız gruplar için independent sample t testi aracılığıyla analiz edilmiştir. Grupların tümü için farklılıklar istatistiki (p<.001) yönden manidardır. Ulaşılan sonuçlar ölçekteki maddelerin ve toplam değerlerin ayırt edici bir nitelikte olduğunu göstermektedir. Analiz sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Alt-Üst Grup Ortalamaları Farkına Dayalı Madde Analizi Sonuçları

Maddeler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
t	18,0**	7,9**	16,8**	18,4**	18,3**	18,1**	12,9**	13,2**	16,5**
Maddeler	10	11	12	13	14	15	16	17	18
t	13,8**	14,9**	13,5**	15,5**	18,1**	18,3**	13,0**	11,7**	16,1**
Maddeler	19	20	21	22	23	24	25	26	27
t	20,0**	14,7**	6,9**	13,8**	13,5**	15,7**	16,6**	8,1**	13,1**
Maddeler	28	29	30	31	32	33	34	35	36
t	12,7**	14,5**	13,7**	8,5**	23,3**	21,7**	13,5**	21,1**	14,4**

Formun Yapı Geçerliliği

Forma dair yapı geçerliliği noktasında açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır.

Açıklayıcı Faktör Analizi

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testleri doğrultusunda elde edilen değerlerin, faktör analizine uygunluğu sınanmıştır. Yapılan analiz neticesinde ulaşılan veriler Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. KMO ve Bartlett Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Uyum Ölçüsü		0.936
	X ²	5695,592
Bartlett Küresellik Testi	sd	630
	p	0.000

Ulaşılan 0,936'lık Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri verilere faktör analizi uygulanabileceğini göstermektedir. Bartlett Küresellik Testi ise 5695,592 düzeyinde olup 0,001 düzeyinde anlam ifade etmektedir ($X^2_{630} = 5695,592$). Ulaşılan sonuçlar ölçek geliştirme çalışmasından elde edilen verilere faktör analizi uygulanabileceğini işaret etmektedir (Hinkin, 1995).

Tasarlanan anketteki 39 maddeyle elde edilen verilere uygulanan açıklayıcı faktör analiziyle temel alt boyutların ortaya koyulması amaçlanmıştır. İlgili alt boyutların tespitinde bir kısıtlamaya gidilmeyerek varimax dik döndürme yöntemi kullanılmıştır. Bu evrenin sonunda formun tümüyle uyum göstermeyen 3 madde taslak ölçekten çıkarılmıştır. Söz konusu maddeler aşağıdaki gibidir.

- Twitterda takip ettiklerimle/beni takip edenlerle siyasi konularda tartışırım. (v10)
- Kamu düzeni, siyaset ve yönetimle ilgili konularda sesimi duyurmak istediğimde Twitter'in siyasal katılım noktasında etkili bir mecra olduğunu düşünmem. (v36)
- Twitterda yapılan güncel siyasetle ilgili anketlere görüş bildiririm.(v25)

Tablo 5. Faktör Analizi Sonuçları

Faktör	Başlangıç Öz Değerler			Döndürme Öncesi Değerler			Döndürme Sonrası Değerler		
	Toplam	Vary %	Küm %	Toplam	Vary %	Küm %	Toplam	Vary %	Küm %
1	16,429	45,635	45,635	16,429	45,635	45,635	5,517	15,324	15,324
2	2,630	7,307	52,942	2,630	7,307	52,942	5,121	14,224	29,548
3	1,969	5,470	58,411	1,969	5,470	58,411	4,049	11,248	40,797
4	1,563	4,343	62,754	1,563	4,343	62,754	3,516	9,767	50,564
5	1,247	3,463	66,218	1,247	3,463	66,218	3,122	8,672	59,236
6	1,117	3,103	69,320	1,117	3,103	69,320	2,425	6,735	65,971
7	1,006	2,795	72,116	1,006	2,795	72,116	2,212	6,145	72,116
8	,856	2,378	74,493						
9	,703	1,954	76,447						

Tablo 5'te görüldüğü üzere öz değeri (eigenvalue) 1'in üstünde 7 ayrı faktör mevcuttur. İlk faktörle diğer faktörler arasındaki öz-değer farkının büyüklüğü (Kline, 1994) ölçeğin tümünün belirli bir yapıyı ölçtüğünü göstermektedir. Döndürme sonucunda da formun 7 faktörlü yapısını koruduğu görülmüştür. Boyutların bir bütün olarak açıkladığı varyans 72,116' dır.

Formun faktör analizi nihayetinde ayrıldığı alt boyutlar, boyutların ve ölçeğin genelini açıkladığı varyans, güvenilirlik değerleri ve faktör yükleri Tablo 6'da sunulmuştur. Doğrulamalı faktör analizine (DFA) geçmeden önce geliştirilen ölçeğin sonraki araştırmalara yardımcı olması amacıyla 36 maddelik şekline ayrıntılı bir biçimde yer verilmiştir. DFA sonrası ise ölçek madde sayısı ve alt boyut yönünden değişikliğe uğramıştır.

Tablo 6. Varimax Döndürme Sonrası Değerler

TWITTERDA SİYASAL KATILIM ÖLÇEĞİ	
1. SİYASAL İFADE BOYUTU: Açıklanan Varyans: 15,324 - α: ,931	Yükü
Referandum sürecinde kendi görüşümü yansıtan kararı destekleyici paylaşımlarda bulunurum	,737
Siyasi konularda görüşüm ile uyuşan popüler gündem #hashtagları ile paylaşım yaparım	,703
Genel seçim sürecinde siyasi partilere dair paylaşımları beğenirim/retweet ederim.	,643
Twitter'da güncel siyasi tartışmalara katılırım	,641
Kamu düzeni, siyaset ve yönetimle ilgili konularda sesimi duyurmak istediğimde hashtag paylaşımları ile popüler gündemlere dair twit atarım	,635
Genel seçim sürecinde siyasi parti liderlerine dair paylaşımlarda bulunurum	,633
Kamu düzeni, siyaset ve yönetimle ilgili konularda sesimi duyurmak istediğimde TWİT atarım.	,620
Hak gaspını protesto etmek veya hak talebinde bulunmak amacıyla yapılan bir eyleme, destek veririm	,454
2. SİYASAL TARTIŞMALARA KATILMA BOYUTU: Açıklanan Varyans: 14,224 - α: ,914	Yükü
Twitterda "takip etmediklerimle/beni takip etmeyenlerle" siyasi konuları tartıştığım olur	,777
Twitterda anonim hesaplarla siyasi konuları tartışırım	,750
Twitterda muhalefet ile ilgili siyasi tartışmalara katılırım	,655
Twitter'da hükümetin hizmetleri hakkında tartışırım	,655
Twitterda fenomen hesaplarla siyasi konuları tartışırım	,638
Twitterda hükümet ile ilgili siyasi tartışmalara katılırım	,592
Twitterda yerel yönetimlerin hizmetleri hakkında tartışırım	,511
Haber sayfası hesaplarına, siyasi haber ve yorumlara ilişkin kişisel düşüncelerimi iletirim	,494
Siyasi konularda görüşüm ile uyuşmayan popüler gündem #hashtagları ile paylaşım yaparım	,463
3. POLİTİKA TAKİP BOYUTU: Açıklanan Varyans: 11,248 - α: ,896	Yükü
Hükümetin ülke yönetimine ilişkin politika/hizmetlerini Twitter'da takip ederim	,838
Twitter üzerinden siyasilerin kamuoyu açıklamalarını takip ederim	,822
Twitter üzerinden muhalefet partilerinin politikalarını takip ederim	,822
Twitter üzerinden siyasi gündemi takip ederim	,778
Twitter üzerinden yerel yönetimlerin hizmetlerini takip ederim	,677
4. PROPAGANDA, YÜRÜYÜŞ ve GREV BOYUTU: Açıklanan Varyans: 9,767 - α: ,846	Yükü
Yasal olmayan gösteri, yürüyüş etkinliklerine twitter üzerinden destek veririm	,747
Sendika tarafından düzenlenen grevlere twitter üzerinden destek veririm	,680
Propaganda amaçlı bildiri, gazete, dergi vb. haberlere destek veririm	,630
Yasal olarak izin verilmiş gösteri, yürüyüş etkinliklerine twitter üzerinden destek veririm	,566
Propaganda amaçlı afiş paylaşımlarına destek veririm	,518
5. YEREL YÖNETİM ve YARDIM BOYUTU: Açıklanan Varyans: 8,672 - α: ,845	Yükü
Yerel seçim sürecinde belediye başkan adaylarına dair paylaşımları beğenirim/retweet ederim.	,771
Yerel seçim sürecinde belediye başkan adaylarına dair paylaşımlarda bulunurum.	,652
Siyasal faaliyetlerde kullanılmak üzere twitter üzerinden toplanan yardımlara destek veririm.	,534
Twitter'da yerel yönetimlerle ilgili siyasi tartışmalara katılırım	,530
6. SİYASİ TEMSİLCİLER İLE ETKİLEŞİM BOYUTU: Açıklanan Varyans: 6,735 - α: ,794	Yükü
Siyasetçilere gündemdeki siyasi konulara ilişkin direkt mesaj (DM) gönderirim	,752
Siyasi konularla alakalı paylaşımlarımda, siyasilerin hesaplarını ETİKETLERİM	,619
Kamu düzeni, siyaset ve yönetimle ilgili konularda sesimi duyurmak istediğimde etkili siyasi isimlerin hesaplarını etiketleyerek/menşinlayarak twit atarım.	,601
7. KAMPANYA BOYUTU: Açıklanan Varyans: 6,145 - r: ,517	r
Siyasal konulardaki e-imza kampanyalarına katılırım	,695
Boykot paylaşımlarına destek veririm	,614
Açıklanan Toplam Varyans: 72,116	

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

DFA, verilerin temelindeki yapıyı değerlendirmeye tabi tutan Açıklayıcı Faktör Analizinin (AFA) bir koludur. AFA hipotez kurulmasına dair bilgi edimini sağlamaktayken, DFA belirlenen faktörler arasındaki ilişkinin düzeyini, değişkenler ile faktörler arasındaki ilişkiyi, faktörler arası bağlantıyı, modelin açıklanmasında faktörlerin yeterli olup olmadığını anlamak

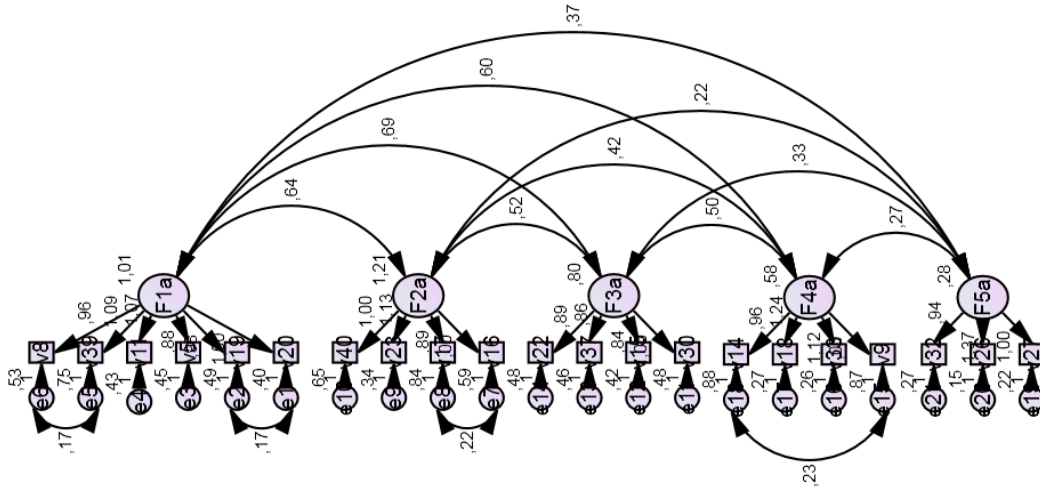

ve test etmek amaçlı kullanılmaktadır (Erkorkmaz, Etikan, Demir, Özdamar ve Sansioğlu, 2012, s. 211). DFA ve yapısal eşitlik modellerinde, model uyumu değerlendirmesinde Ki-kare (X^2), X^2 istatistiğinin serbestlik derece oranı (X^2/sd), bireysel parametre tahminlerinin anlamlılığı (t değeri), bağımsız modele (NFI, CFI) ve kalıntılara dayanan (SRMR, GFI), yaklaşık yanılmaların ortalama ($\sqrt{}$) karekök (RMSEA) şeklinde kümelendirilen uyum indeksleri kullanılmaktadır (Bayram, 2010). Doğrulayıcı Faktör Analizi uyum endeksleri Tablo 7’de verilmiştir (Bayram 2010; Raykov 1997: 329-333; Erkorkmaz, vd. 2012).

Tablo 7. DFA Uyum Değerleri

Model Uyum İndexleri	Elde Edilen Değerler		Uyum Değerleri	
	36 madde 7 boyut	21 madde 5 boyut	Kabul Edilebilir	İyi / Çok İyi
X^2/sd	2.63	1,980	$0 < X^2 / sd < 5$	$0 < X^2 / sd < 3$
RMSEA	.091	,070	$0,00 \leq RMSEA \leq 0,10$	$0,00 \leq RMSEA \leq 0,05$
SRMR	.074	0,63	$0,00 \leq SRMR \leq 0,08$	$0,00 \leq SRMR \leq 0,05$
GFI	.696	.868	$0,90 \leq GFI \leq 1,0$	$0,95 \leq GFI \leq 1,0$
NFI	.752	.901	$0,90 \leq NFI \leq 1,0$	$0,95 \leq NFI \leq 1,0$
CFI	.828	.973	$0,90 \leq CFI \leq 1,0$	$0,95 \leq CFI \leq 1,0$
IFI	.830	.941	$0,90 \leq IFI \leq 1,0$	$0,95 \leq IFI \leq 1,0$
TLI	.811	.928	$0,90 \leq TLI \leq 1,0$	$0,95 \leq TLI \leq 1,0$
RFI	.727	.900	$0,90 \leq RFI \leq 1,0$	$0,95 \leq RFI \leq 1,0$

Tablo 7’de görüldüğü üzere DFA sonucunda ölçeğin 5 faktör altında toplanan 21 maddelik biçiminin en ideal yapıyı verdiği gözlemlenmiştir. DFA sonucu faktör yükleri ,591 ile ,849 arasında değişmekte olup t değerlerinin 0,01 düzeyinde manidar olduğu bulunmuştur.

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi Diyagramı (DFA)

Doğrulayıcı faktör analizi sonrası ulaşılan boyutlar ve maddeler Tablo 8’de aktarıldığı gibidir.

Tablo 8. Doğrulayıcı Faktör Analiz Sonrası “Twitter’da Siyasal Katılım Ölçeği”

TWİTTERDA SİYASAL KATILIM ÖLÇEĞİ (DFA sonrası)	
1. SİYASAL İFADE BOYUTU: <i>Cronbach Alfa : ,926</i>	
V8	Genel seçim sürecinde siyasi parti liderlerine dair paylaşımlarda bulunurum
V39	Referandum sürecinde kendi görüşümü yansıtan kararı destekleyici paylaşımlarda bulunurum
V11	Kamu düzeni, siyaset ve yönetimle ilgili konularda sesimi duyurmak istediğimde TWİT atarım.
V5	Twitter'da güncel siyasi tartışmalara katılım
V19	Kamu düzeni, siyaset ve yönetimle ilgili konularda sesimi duyurmak istediğimde hashtag paylaşımları ile popüler gündemlere dair twit atarım
V20	Siyasi konularda görüşüm ile uyuşan popüler gündem #hashtagları ile paylaşım yaparım
2. POLİTİKA TAKİP BOYUTU <i>Cronbach Alfa: ,898</i>	
V40	Twitter üzerinden siyasi gündemi takip ederim
V23	Twitter üzerinden siyasilerin kamuoyu açıklamalarını takip ederim
V17	Twitter üzerinden muhalefet partilerinin politikalarını takip ederim
V16	Hükümetin ülke yönetimine ilişkin politika/hizmetlerini Twitter'da takip ederim
3. YEREL YÖNETİM ve YARDIM BOYUTU <i>Cronbach Alfa: ,845</i>	
V22	Siyasal faaliyetlerde kullanılmak üzere twitter üzerinden toplanan yardımlara destek veririm.
V37	Twitter'da yerel yönetimlerle ilgili siyasi tartışmalara katılım
V30	Yerel seçim sürecinde belediye başkan adaylarına dair paylaşımları beğenirim/retweet ederim.
V15	Yerel seçim sürecinde belediye başkan adaylarına dair paylaşımlarda bulunurum.
4. PROPAGANDA, YÜRÜYÜŞ ve GREV BOYUTU <i>Cronbach Alfa: ,836</i>	
V14	Yasal olarak izin verilmiş gösteri, yürüyüş etkinliklerine twitter üzerinden destek veririm
V18	Propaganda amaçlı afiş paylaşımlarına destek veririm
V33	Propaganda amaçlı bildiri, gazete, dergi vb. haberlere destek veririm
V9	Boykot paylaşımlarına destek veririm
5. SİYASAL TARTIŞMALARA KATILMA BOYUTU <i>Cronbach Alfa: ,812</i>	
V32	Twitterda fenomen hesaplarla siyasi konuları tartışırım
V26	Twitterda "takip etmediklerimle/beni takip etmeyenlerle" siyasi konuları tartıştığım olur
V27	Twitterda anonim hesaplarla siyasi konuları tartışırım

Güvenilirlik Analizi**Tablo 9. Twitter’da Siyasal Katılım Ölçeği DFA Sonrası Güvenilirlik Değerleri**

Boyutlar	Cronbach Alfa Değerleri
Siyasal İfade Boyutu	0.926
Politika Takip Boyutu	0.898
Yerel Yönetim ve Yardım	0.845
Propaganda, Yürüyüş ve Grev	0.836
Siyasal Tartışmalara Katılma	0.812
Genel	0.942

Doğrulayıcı faktör analizi sonrası nihai haline ulaşılan ölçeğin güvenilirlik değerleri Tablo 9’da gösterildiği üzere sırasıyla tüm boyutlar için; Siyasal İfade Boyutu 0.926, Politika Takip Boyutu 0.898, Yerel Yönetim ve Yardım Boyutu 0.845, Propaganda, Yürüyüş ve Grev Boyutu 0.836, Siyasal Tartışmalara Katılım Boyutu 0.812 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin DFA sonrası genel güvenilirlik değeri ise 0.942’dir.

Tartışma ve Sonuç

Demokratik çerçevede yeni bir kamusal alan olarak değerlendirilen sosyal platformların toplumun her kesimini bir araya getirdiği ve alışlagelmiş iletişim biçimlerini dönüştürdüğü kabul edilen bir gerçektir (Yegen, 2014, s. 133). Bireyler, düşüncelerini platformların kendine özgü biçimleri aracılığıyla dile getirmektedirler. Diğer yandan kamusal alan, sosyal medyanın norm değer ve yargılarıyla yeni bir şekle bürünmüştür. Yönetim erkleri ve vatandaşlar bu sanal platformlarda aynı biçim ve esaslara tabi olarak siyasal ifadelerde bulunmakta, oluşturulan gündemler ve dile getirilen söylemler siyasal katılım açısından büyük fırsatlar sunmaktadır. Twitter platformu ise, belirli bir düşünceyi geniş çevrelerle paylaşabilme olanağından (Sagolla, 2009) ziyade belirli gündemler kurarak ve yönetim erklerini direkt muhatap alarak etkileşime fırsat sunması yönleriyle diğer sosyal mecralardan ayrılmaktadır. Öte yandan platformun sahip olduğu politik imaj ve siyasi simaların çoğunun bu mecrada boy göstermesi, Twitter'ı siyasal iletişim açısından farklı bir noktada konumlandırmaktadır. Dolayısıyla siyasal düzlemde bu platformda gerçekleştirilen eylemler gerek yönetim nezdinde gerek toplumsal açıdan oldukça önem taşımaktadır. Bu nedenle Twitter platformunun sunmuş olduğu etkileşim olanakları göz önünde bulundurularak geliştirilen bir siyasal katılım ölçeğinin, oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Nitekim ilgili ölçekle, alan yazında sıkça tartışılan sosyal medyadaki siyasal katılım faaliyetleri (Karaçor, 2009; Çıldan, Ertemiz, Tumuçin, Küçük, Albayrak, 2012; Köseoğlu, 2013; Meriç, 2017) ve e-katılım aktiviteleri (Delibaş, Akgül, 2010; Sæbø, Rose ve Flak, 2008; Meriç, 2014) somut olarak ortaya koyulabilir. Belirli örneklem kümeleri üzerinden toplanan verilerle çeşitli grupların Twitter platformu üzerindeki siyasal katılım düzeyleri, tartışmalara katılımları, yerel yönetim konularına katılımları ve siyasal ifade bulunma durumları değerlendirilebilir.

Kaynakça

- Bayram, N. (2010). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş*. Bursa: Ezgi.
- Bryman, A. & Cramer, D. (2001) *Quantitative Data Analysis with SPSS Release 10 for Windows: A Guide for Social Scientists*. London: Routledge.
- Çıldan, C., Ertemiz, M., Tumuçin, H. K., Küçük, E., & Albayrak, D. (2012). Sosyal Medyanın Politik Katılım ve Hareketlerdeki Rolü. *Akademik Bilişim*, 3.
- Çukurçayır, M.A. (2006). *Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi*. Konya: Çizgi.
- Erkorkmaz, Ü., Etikan, I., Demir, O., Özdamar, K., & Sanisoğlu, S. Y. (2013). Doğrulayıcı Faktör Analizi ve Uyum İndeksleri. *Turkiye Klinikleri Journal Of Medical Sciences*, 33(1), 210-223. doi: 10.5336/medsci.2011-26747.
- Eroğul, C. (1991). *Devlet Yönetimine Katılma Hakkı*. Ankara: İmge.
- Fennema, M., & Tillie, J. (1999). Political Participation and Political Trust in Amsterdam: Civic Communities And Ethnic Networks. *Journal Of Ethnic And Migration Studies*, 25(4), 703-726. doi.org/10.1080/1369183X.1999.9976711.
- Galston, W. A. (2004). Civic Education and Political Participation. *PS: Political Science & Politics*, 37(2), 263-266. doi.org/10.1017/S1049096504004202.

- Hermida, A. (2010). Twittering The News The Emergence of Ambient Journalism. *Journalism Practice*, 4(3), 297-308. doi.org/10.1080/17512781003640703.
- Hinkin, T.R. (1995). A Review of Scale Development Practices in The Study of Organisations. *Journal of Management*, 21(5), 967-988. doi.org/10.1177/014920639502100509.
- Kapani, M. (2009). *Politika Bilimine Giriş*. Ankara: Bilgi.
- Karaçor, S. (2009). Yeni İletişim Teknolojileri, Siyasal Katılım, Demokrasi. Yönetim ve Ekonomi: *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 121-131.
- Keçe, M., Dinç, E. (2015). Demokratik Katılım Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Gefad / Gujgef* 35(1), 177-207
- Kline, P. (1994). *An Easy Guide To Factor Analysis*. New York: Routledge
- Köseoğlu, Y., & Al, H. (2013). Bir Siyasal Propaganda Aracı Olarak Sosyal Medya. *Akademik İncelemeler Dergisi (AID)*, 8(3), 103-125.
- Meriç, Ö. (2014). *Dijital Demokrasi: Türkiye’de Yeni Medya ve Siyasal Katılım* (Doktora Tezi). Maltepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Meriç, Ö. (2017). Çevrimiçi Siyasal İletişim Üzerine Bir Literatür Değerlendirmesi. *Selçuk İletişim*, 9(4), 25-39.
- Parry, G., Moyser, G., & Day, N. (1992). *Political Participation and Democracy in Britain*. Cambridge University Press.
- Raykov, T. (1997). Scale Reliability, Cronbach's Coefficient Alpha, and Violations of Essential Tau-Equivalence With Fixed Congeneric Components. *Multivariate Behavioral Research*, 32, 329-353.
- Rome, S. H., & Hoechstetter, S. (2010). Social Work And Civic Engagement: The Political Participation Of Professional Social Workers. *J. Soc. & Soc. Welfare*, 37, 107.
- Sæbø, Ø., Rose, J., & Flak, L. S. (2008). The shape of eParticipation: Characterizing an Emerging Research Area. *Government information quarterly*, 25(3), 400-428.
- Sagolla, D. (2009). *140 Characters A Style Guide For The Short Form*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Türnüklü, A.(2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 6(4), 543-559.
- Uysal, B. (1984). *Siyasal Katılma ve Katılma Davranışına Ailenin Etkisi*. Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü.
- Vitak, J., Zube, P., Smock, A., Carr, C. T., Ellison, N., & Lampe, C. (2011). It's Complicated: Facebook Users' Political Participation in the 2008 Election. *Cyberpsychology, Behavior, And Social Networking*, 14(3), 107-114.
- Yegen, C. (2013). Demokratik Ve Yeni Bir Kamusal Alan Olarak Sosyal Medya. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 119-135.

EK- ANKET FORMU

TWİTTER'DA SİYASAL KATILIM ÖLÇEĞİ		Katılım Durumları				
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmama Arasındayım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Aşağıdaki sorularda DESTEK VERME ile kastedilen eylem "BEĞENMEK / RETWEET ETMEK / GÖNDERİ PAYLAŞMA" anlamı taşımaktadır						
1	Twitter üzerinden siyasi gündemi takip ederim	1	2	3	4	5
2	Twitter'da "takip etmediklerimle/beni takip etmeyenlerle" siyasi konuları tartıştığım olur	1	2	3	4	5
3	Twitter'da anonim hesaplarla siyasi konuları tartışırım	1	2	3	4	5
4	Kamu düzeni, siyaset ve yönetimle ilgili konularda sesimi duyurmak istediğimde TWİT atarım.	1	2	3	4	5
5	Twitter'da yerel yönetimlerin hizmetleri hakkında tartışırım	1	2	3	4	5
6	Hükümetin ülke yönetimine ilişkin politika/hizmetlerini Twitter'da takip ederim	1	2	3	4	5
7	Twitter üzerinden muhalefet partilerinin politikalarını takip ederim	1	2	3	4	5
8	Yerel seçim sürecinde belediye başkan adaylarına dair paylaşımlarda bulunurum.	1	2	3	4	5
9	Twitter'da yerel yönetimlerle ilgili siyasi tartışmalara katılırım	1	2	3	4	5
10	Yerel seçim sürecinde belediye başkan adaylarına dair paylaşımları beğenirim/retweet ederim.	1	2	3	4	5
11	Twitter'da muhalefet ile ilgili siyasi tartışmalara katılırım	1	2	3	4	5
12	Yasal olarak izin verilmiş gösteri, yürüyüş etkinliklerine Twitter üzerinden destek veririm	1	2	3	4	5
13	Twitter'da fenomen hesaplarla siyasi konuları tartışırım	1	2	3	4	5
14	Twitter'da hükümet ile ilgili siyasi tartışmalara katılırım	1	2	3	4	5
15	Genel seçim sürecinde siyasi partilere dair paylaşımları beğenirim/retweet ederim	1	2	3	4	5
16	Haber sayfası hesaplarına, siyasi haber ve yorumlara ilişkin kişisel düşüncelerimi iletirim	1	2	3	4	5
17	Siyasi konularda görüşüm ile uyuşmayan popüler gündem #hashtagları ile paylaşım yaparım	1	2	3	4	5
18	Twitter üzerinden siyasilerin kamuoyu açıklamalarını takip ederim	1	2	3	4	5
19	Twitter'da hükümetin hizmetleri hakkında tartışırım	1	2	3	4	5
20	Hak gaspını protesto etmek veya hak talebinde bulunmak amacıyla yapılan bir eyleme, Twitter üzerinden destek veririm	1	2	3	4	5
21	Boykot paylaşımlarına Twitter üzerinden destek veririm	1	2	3	4	5
22	Twitter üzerinden yerel yönetimlerin hizmetlerini takip ederim	1	2	3	4	5
23	Referandum sürecinde kendi görüşümü yansıtan karar destekleyici paylaşımlarda bulunurum	1	2	3	4	5
24	Siyasi konularda görüşüm ile uyuşan popüler gündem #hashtagları ile paylaşım yaparım	1	2	3	4	5
25	Propaganda amaçlı afiş paylaşımlarına Twitter üzerinden destek veririm	1	2	3	4	5
26	Twitter'da güncel siyasi tartışmalara katılırım	1	2	3	4	5
27	Kamu düzeni, siyaset ve yönetimle ilgili konularda sesimi duyurmak istediğimde hashtag paylaşımları ile popüler gündemlere dair twit atarım	1	2	3	4	5
28	Genel seçim sürecinde siyasi parti liderlerine dair paylaşımlarda bulunurum	1	2	3	4	5
29	Sendika tarafından düzenlenen grevlere Twitter üzerinden destek veririm	1	2	3	4	5
30	Siyasetçilere gündemdeki siyasi konulara ilişkin direkt mesaj (DM) gönderirim	1	2	3	4	5
31	Siyasal faaliyetlerde kullanılmak üzere Twitter üzerinden toplanan yardımlara destek veririm.	1	2	3	4	5
32	Propaganda amaçlı bildiri, gazete, dergi vb. haberlere Twitter üzerinden destek veririm	1	2	3	4	5
33	Siyasi konularla alakalı paylaşımlarımda, siyasilerin hesaplarını ETİKETLERİM	1	2	3	4	5
34	Kamu düzeni, siyaset ve yönetimle ilgili konularda sesimi duyurmak istediğimde etkili siyasi isimlerin hesaplarını etiketleyerek/menşinlayarak twit atarım.	1	2	3	4	5
35	Siyasal konulardaki e-imza kampanyalarına katılırım	1	2	3	4	5
36	Yasal olmayan gösteri, yürüyüş etkinliklerine Twitter üzerinden destek veririm*	1	2	3	4	5
37	Twitterda takip ettiklerimle/beni takip edenlerle siyasi konularda tartışırım	1	2	3	4	5
38	Kamu düzeni, siyaset ve yönetimle ilgili konularda sesimi duyurmak istediğimde Twitter'ın siyasal katılım noktasında etkili bir mecra olduğunu düşünmem*	1	2	3	4	5
39	Twitter'da yapılan güncel siyasetle ilgili anketlere görüş bildiririm	1	2	3	4	5